"ניצחון הציונות"

פורום קהלת, 15 בינואר 2015 (כ"ד טבת תשע"ה)

שאלו פעם את אומברטו אקו איך הוא בחר בכותרת "שם הורד" (Il Nome della Rosa) עבור רומן רב המכר שלו. תשובתו הייתה שהוא בחר בשם הזה **"כי פינוקיו כבר היה תפוס."**

כששואלים אותי איך בחרתי בכותרת *The Victory of Zionism*, אני עונה בלי סרקזם שהכותרת הזו מהווה תשובה לספרו של פיטר ביינארט *The Crisis of Zionism*. ואם כבר התחלנו עם הברקות איטלקיות, הפתגם של ראש ממשלת איטליה שלעבר ג'וליו אנדראוטי מסכם די טוב את דעתי על ביינארט: **"כאשר אתה בז באנשים בלבך"** נהג אנדראוטי לומר **"אתה אומנם עושה חטא. אבל, מצד שני, אתה בדרך צודק."**

ביינארט דוגל במה שאני מכנה "תאוריית המדינה הפלשתינית." על פי התאוריה הזו, הקמת מדינה ערבית נוספת ביהודה ושומרון תשיג שלושה דברים בבת אחת:

1. זה יבטיח את עתידה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ;

2. זה יפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי ;

3. זה ישפר באופן דרמטי את מעמדה הבינלאומי של ישראל.

כפי שאומרים, It sounds too good to be true. ואכן, If it's too good to be true, then it mustn't be true.

לכן, תת הכותרת של הספר היא : **"לערר על המוסכמות לגבי האתגרים הפנימיים, האזוריים, והבינלאומיים של ישראל."** ויש לנו לא מעט אתגרים כאלו. אני לא טוען שיש לי תשובה חד משמעית ופתרון מושלים לכל האתגרים האלו. אין לי. אך אני כן מציע לחשוב אחרת כדי להתמודד עם האתגרים האלו.

לצורך הדיון שלנו הערב, בחרתי להתמקד בשלושה אתגרים : 1. האתגר על עתידה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ; 2. האתגר של הסכסוך הישראלי-ערבי ; 3. האתגר של מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית.

***

נתחיל עם האתגרים הפנימיים. יש אכן אתגרים על עתידה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. אחד האתגרים האלו הוא מה שמכונה בדרך כלל המהפכה החוקתית, אך אני מעדיף להשתמש במונח "ההפיכה הקבועה."

<u>ההפיכה הקבועה</u> היא כותרת של ספר שפרסם ב 1964 מועמד לנשיאות צרפת, פרנסואה מיטרן. מיטרן טען שהחוקה של דה גול מאשפרת לנשיא לשלוט על פי מודל של הפיכה קבועה נגד הרשות המחוקקת ונגד הרשות השופטת.

בישראל, ההפיכה הקבועה מקורה לא ברשות המבצעת אלא ברשות השופטת. אני יודע שלדבר על המהפכה החוקתית בפורום קהלת, זה כמו לספר לנוח על המבול. אך היות האירוע הזה הוא לא אירוע פנימי אלא אירוע פתוח לקהל הרחב, אני בכל זאת אתייחס לנושא זה, שתופס מקום חשוב בספר.

ההפיכה הקבועה הפכה את עיקרון הפרדת הרשויות לעיקרון של הירכית הרשויות, כאשר הרשות השופטת עומדת בראש הפירמידה. כפי שמסביר פרופ' מנחם מאוטנר, השיטה הומצאה כדי לאפשר להמשיך לשלוט גם כשאתה מפסיד בבחירות. וכפי שפרופ' דניאל פרידמן כותב, "**המאבק הוא לא על שלטון החוק אלא על השלטון.**"

ההפיכה הקבועה התבססה על חמישה עקרונות:

1. ביטול 'זכות העמידה' ופתיחת שערי בית המשפט לעתירות פוליטיות על-ידי אזרחים, עמותות וחברי כנסת שלא מצליחים למנוע חקיקה והחלטות ממשלה מספסלי האופוזיציה;
2. קביעה חד-צדדית לפיה בג"ץ יכול לבטל את חוקי הכנסת;
3. הענקת סמכות לבג"ץ לבטל החלטות ממשלה לא רק בשל אי חוקיותן אלא גם בשל "אי סבירותן" – כאשר הסמכות למדוד את רמת אי הסבירות שייכת לבג"ץ עצמו;
4. טענה ש "הכל שפיט", דהיינו שלבג"ץ יש סמכות להתערב גם בהחלטות פוליטיות מובהקות;
5. הפיכת ההמלצות של היועץ המשפטי שלממשלה להנחיות מחייבות.

אחד הביטויים הראשונים והבוטים של מימוש ההפיכה הקבועה היה בג"ץ **'פנחסי'** בשנת 1993. נגד סגן שר הפנים דאז, רפאל פנחסי, הוגש כתב אישום בגין חשדות שעלו כנגדו. הוא לא היה חייב להתפטר משום שהחוק מונע משר לכהן בתפקידו רק במקרה של הרשעה, ולא הייתה הרשעה. אבל מספר עמותות החליטו שעל פנחסי להתפטר בכל זאת, והן עתרו לבג"ץ.

לעמותות הללו לא הייתה זכות עמידה היות והן לא נפגעו מהמשך כהונתו של פנחסי, אך הדרישה לזכות עמידה בוטלה על-ידי השופט ברק בפסק דין משנת 1986.

על אף שהמשך כהונתו של פנחסי הייתה חוקית לכל דבר ועניין, החליט השופט ברק שהיא "בלתי סבירה" ולכן כפה על ראש הממשלה לפטר אותו. קשה לדמיין החלטה ששייכת לשדה הפוליטי יותר מאשר מינוי שרים ופיטוריהם. ולמרות זאת, פנחסי פוטר לא על-ידי ראש הממשלה אלא על-ידי בית המשפט.

בפסק דין זה, אגב, קבע גם ברק כי הממשלה מחויבת לנהוג לפי ההנחיות של היועץ המשפטי לממשלה ולא להסתפק בהתחשבות בעמדתו.

היום, ההפיכה הקבועה מנוצלת על ידי יחידים וארגונים שמבקשים לערר על האופי היהודי של המדינה. אולי זאת לא הייתה הכוונה של אהרון ברק, אבל זאת בהחלט אחת ההשלכות של המהפכה החוקתית שהוא הוביל.

בשנת 2000, למשל, הורה בג"ץ , בפסק דין ***"קעדן"*** לסוכנות היהודית שלא להקציב ליהודים בלבד את האדמות שנרכשו על-ידה למטרות התיישבות יהודית. בשנת 2006, ושוב בשנת 2012, התבקש בג"ץ לבטל את ***'חוק האזרחות והכניסה לישראל'***. חוק זה נועד למנוע את יישום "זכות השיבה" של הפלסטינים בדלת האחורית באמצעות "איחוד משפחות" עם ערביי ישראל.

בג"ץ דחה פעמיים את העתירה הזו על חודו של קול, אך כוונת העותרים הייתה ברורה. בספטמבר 2014, ביטל בג"ץ את חוק המסתננים ודרש מהמדינה סטנדרטים גבוהים יותר מאלו הנהוגים במדינות כמו קנדה ואוסטרליה.

יש כאן הכרעות בנוגע למשוואה "מדינה יהודית ודמוקרטית" באופן שמתעלם מהמרכיב היהודי.

לכאורה, חוק היסוד : כבוד האדם וחירותו אמור לספק לבג"ץ את הכלי החוקתי כדי לשלב בין המרכיב היהודי לבין המרכיב הדמוקרטי של המדינה. אלא שהפרשנות והפסיקה של אהרון ברק הפכו את המרכיב היהודי לתאורתי בלבד. לדברי ברק, **"תוכנו של הדיבור 'מדינה יהודית' ייקבע על-פי רמת ההפשטה שתינתן לו ... יש ליתן לדיבור זה משמעות ברמת הפשטה גבוהה, אשר תאחד את כל בני החברה ותמצא את המשותף שבהם. על רמת ההפשטה להיות כה גבוהה, עד שהיא תעלה בקנה אחד עם אופיה הדמוקרטי של המדינה."**

כלומר, אין צורך למצוא איזון בין "יהודית" ובין "דמוקרטית", משום שאין בעצם משקל למונח "יהודית".

לכאורה, בג"ץ יכול להסתמך על מגילת העצמאות כדי לפסוק לטובת המרכיב היהודי של המדינה, שהרי מדינת ישראל הגדירה את עצמה כמדינה יהודית במגילת העצמאות שלה. אלא שבג"ץ עצמו שלל את האפשרות הזו, כאשר הוא קבע בפסק דין **"זיו נגד גוברניק"** משנת 1948 שאין למגילת העצמאות תוקף חוקתי.

למדינת ישראל אין חוקה, לצערי. בדרך כלל, חוקות מגדירות את זהות ומהות המדינה, קובעות את סמכויותיהן של שלוש הרשויות, ומגינות על זכויות הפרט. למדינת ישראל יש חוקי יסוד שמגנים את זכויות הפרט (כגון "חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו") וכן חוקי יסוד הקובעים את הסמכויות של שלוש הרשויות (כגון "חוק יסוד: הכנסת"). אבל אין לנו חוק יסוד שמגדיר את זהותה ואת מהותה של המדינה.

כך שמדינת ישראל היא מדינה יהודית דה-פקטו אך לא דה-יורה. והיות ויש ניצול של ההפיכה הקבועה על ידי ארגונים מסוימים כדי שמדינת ישראל תפסיק להיות מדינה יהודית גם דה פקטו, נולד הרעיון של "חוק הלאום."

חוק הלאום הוצע כדי לשקם את איזון שהופר בין המרכיב בדמוקרטי לבין המרכיב היהודי של זהות המדינה.

חוק הלאום הוצג בצורה מעוותת בתקשורת הבינלאומית, בעיקר בשל השקרים שהגרסה האנגלית של עיתון הארץ מפיצה על החוק. המחלוקת על חוק הלאום היא מחלוקת לגיטימית ואף חיונית לשיח הדמוקרטי, כמו כל מחלוקת פוליטית.

אך חשוב שאנשים ידעו על מה הם חולקים, ושהם ידעו את העובדות. בארץ לא זכינו לשיח כזה, אלא רק לסיסמאות ולתופעת עדר. אני מקווה שהספר שלי יתרום לשיח ענייני בסוגיה הזו.

***

האתגר השני הוא האתגר האזורי של הפלונטר עם הפלשתינים. אנחנו נמצאים, מול הפלשתינים, במצב של Catch 22 (מלכוד 22).

מצד אחד, אם תקום מדינה ערבית נוספת ביהודה ושומרון נקבל איום ביטחוני קיומי. מצד שני, אם נספח את יהודה ושומרון, נקבל מדינה דו-לאומית. אז אם אנחנו במלכודת, למה אני מכריז על ניצחון הציונות?

משום שאנחנו סיפור הצלחה מוקף במדינות כושלות, ומשום שאני סבור שמצבנו במזרח התיכון היום דומה למצבה של צרפת באירופה בתקופת מלחמת שלושים השנה, במובן הזה ששכנינו הורגים אחד את השני ללא הפסקה מסיבות דתיות.

לפחות בתום מלחמת שלושים השנה נולד סדר אזורי חדש, סדר Westphalia. סדר דומה לא ייתכן במזרח התיכון היום בגלל עליית האסלאם הפונדמנטליסטי אשר מערר על עצם הלגיטימיות של ריבונות המדינה. בכלל, אנו עדים להתמוטטות המדינות הערביות המלאכותיות שהוקמו במזרח התיכון אחרי מלחמת העולם הראשונה.

מצד אחד, המדינות הערביות התפרקו ומתפרקות –בראש ובראשונה עיראק, סוריה, לבנון ולוב. מצד שני, תובעים מישראל להקים מדינה ערבית נוספת. בעבר, ההצדקה להקמת מדינה פלשתינית הייתה השגת שלום.

היום, ההצדקה היא הצלת הרוב היהודי של ישראל. אך מודל החלוקה, מאז שהוא הוצע על ידי ועדת פיל ב 1937, לוקה בבעיה אחת: הוא תמיד עובד בתיאוריה ותמיד נכשל בפרקטיקה.

הסיבוב האחרון בכישלון הפתרון התיאורטי הזה היה סירובו של מחמוד עבאס לקבל את הצעת אולמרט ב 2008. אולמרט הסכים להקמת מדינה פלשתינית על 99.5% מיהודה ושומרון. תמורת סיפוח של 6.3% של יהודה ושומרון על ידי ישראל, כאשר המדינה הפלשתינית הייתה אמורה לספח 5.8% משטח ישראל הריבונית.

בין יהודה ושומרון לבין רצועת עזה, היה אמור לקום חיבור ומעבר בטוח, דבר שלא היה קיים בין 1949 לבין 1967.

כל התושבים הישראלים מחוץ לגושי ההתיישבות היו אמורים להתפנות, כולל מחברון, מקריית ארבע, מבית-אל, ומעפרה.

לגבי הפליטים, ישראל הייתה אמורה להכיר בזכות השיבה אך להחליט בפועל למי לאפשר את מימושה, אם כי אולמרט הסכים לקבל כ- 5,000 פליטים מסגרת ההסכם.

אולמרט גם הסכים לחלק את ירושלים לשתי בירות עם ניהול משותף. הצעת אולמרט כללה את סוף הריבונות הישראלית על האגם הקדוש (כולל הר הבית והכותל המערבי) לטובת משטר נאמנות בינלאומי שיכלול את ארה״ב, את סעודיה, את ירדן, את ישראל, ואת המדינה הפלשתינית.

לפי הדיווח של קונדוליזה רייס, כשעבאס נימק לה את סירובו לקבל את הצעת אולמרט, הוא לא הביע חשש על כך שאולמרט עלול להתפטר בגלל החקירות נגדו. עבאס אמר בפרוש שהוא לא יכול לוותר על זכות השיבה.

הסירוב של ערפאת אתמול ושל עבאס היום לוותר על זכות השיבה הוא המכשול העיקרי להשגת הסכם. עבאס אומנם אמר שהוא לא יחזור לצפת, אך הוא גם אומר שהוא יכול לוותר על זכות השיבה שלו אך לא על זכותם של 5 מיליון פליטים, לפי החישוב שלו.

הוא אמר את זה שוב לאחרונה (ב 30 בנובמבר) בראיון לעיתון המצרי *Akhbar al Youm* . **"אי אפשר לסגור את הדלת לאלו שרוצים לחזור"** אמר עבאס בראיון הזה.

למרות העובדות האלה, ג'ון קרי שום ניסה לתווך הסכם בין ישראל לבין הפלשתינים. והוא שוב נכשל בגלל הסירוב של עבאס לוותר על זכות השיבה.

מאז כישלון היוזמה של קרי להשיג הסכם, הפלשתינים יוזמים מהלכים חד-צדדים. הפלסטינים מנסים לכפות על ישראל, דרך האו"ם, מה שהם לא הצליחו להשיג במשא-ומתן, דהיינו נסיגה ישראלית מלאה וללא תנאי ובלי ויתור פלסטיני על זכות השיבה.

על ישראל לעשות את אותו הדבר בדיוק: לפנות לאו"ם כדי לדרוש ממועצת הביטחון לכפות על הפלסטינים ויתור על זכות השיבה ופירוק סוכנות אונר"א (UNRWA). ברור שישראל לא תשיג רוב בעצרת הכללית ובמועצת הביטחון כדי לפרק את אונר"א וכדי להכריז באופן רשמי כי "זכות השיבה" היא פנטזיה חסרת בסיס במשפט הבינלאומי.

אך יוזמה כזו תשנה את מאזן הכוחות הפסיכולוגי: במקום שרק ישראל תשב על ספסל הנאשמים אל מול דעת הקהל הבינלאומית בשל סירובה כביכול לפנות שטחים, גם הפלסטינים ישבו על אותו הספסל בשל סירובם להסיר את המכשול העיקרי לפרדיגמה של שתי מדינות.

הרי מטרת הפלסטינים היא להחליף את החלטת 242 של מועצת הביטחון בהחלטה שתדרוש מישראל נסיגה מלאה וללא תנאי. החלטה 242 מתנה כל נסיגה ישראלית בהסכם שלום, ולא מוטלת על ישראל חובה, בתמורה להסכם שלום, לסגת מכל השטחים אלא רק מחלק מהם. כך שעל-פי החלטה זו, על כל נסיגה ישראלית להיות חלקית ועל תנאי.

יש עוד אלמנט של החלטה 242 שהפלסטינים רוצים לבטל: הסעיף שמתייחס לפליטים. הרי הם נוהגים לטעון כי יש לפתור את בעיית הפליטים על-פי החלטות האו"ם, לרבות החלטה 194 של עצרת האו"ם משנת 1949, אשר מכירה בזכות הפליטים עצמם לחזור לבתיהם (לפליטים עצמם, ולא לצאצאיהם, דרך הגב).

אולם החלטה 194, כמו כל החלטות העצרת הכללית, היא בגדר של המלצה בלבד ואינה החלטה מחייבת.

לעומת זאת, החלטה 242 היא מחייבת כמו כל ההחלטות של מועצת הביטחון. בעניין הפליטים, החלטה 242 קובעת כי **"יש לגבש פתרון הוגן לבעיית הפליטים"**. ברור לכולם שהתביעה הפלשתינית להעניק זכות שיבה לישראל לכל הצאצאים של פליטי 1948 לא מהווה פתרון הוגן.

כמו כן, החלטה 242 לא מתייחסת רק לפליטים הערבים אלא גם לפליטים היהודים, כפי שהסביר זאת שגריר ארה"ב באו"ם ב-1967, השופט ארתור גולדברג.

כך שהחלטה 242 אינה דורשת נסיגה ישראלית מלאה וללא תנאי, והיא שוללת מן היסוד את "זכות השיבה".

לכן, ישראל צריכה להגיש הצעת החלטה משלה למועצת הביטחון על מנת להשיג הישג טקטי. הצעה כזו לא תתקבל במועצת הביטחון. אך עצם הגשתה תשנה את מאזן הכוחות הפסיכולוגי והתודעתי.

הרי הפלסטינים לא נדרשים לתת דין וחשבון על כך שהם דחו את הצעות הפשרה של אהוד ברק, של ביל קלינטון ושל אהוד אולמרט בגלל התעקשותם על "זכות השיבה". אפילו דניס רוס טען זאת בפרוש במאמר שהוא פרסם לאחרונה ב *New York Times*.

הפניה שלהם לאו"ם מציגה את ישראל כאחראית היחידה להיעדר פתרון. לכן, על-פי הנרטיב הזה, יש לכפות פתרון על ישראל, ועל ישראל בלבד. במקום להתגונן, על ישראל לתקוף ולשים את סוגיית הפליטים על השולחן.

הקלף היעיל ביותר של ישראל בשלב זה הוא קלף הפליטים, משום שהוא מעניק לישראל קייס חזק. ישראל יכולה לטעון, בצדק, שאין טעם לשנות את החלטה 242. הרי היא כבר הסכימה לנסיגה מלאה עם חילופי שטחים (על אף שהחלטה 242 לא דורשת נסיגה מלאה), והתנאי לנסיגה, כאמור, הוא הסכם שלום. אין שלום עם "זכות השיבה". ידיה של ישראל נקיות.

ואם מועצת הביטחון רוצה לעבור לשלב של כפייה, הרי שעל המדינות החברות להסביר מדוע הן מוכנות לכפות נסיגה מלאה וללא תנאי על ישראל אך לא לכפות על הפלסטינים ויתור על פנטזיית השיבה ואת פירוק אונר"א.

לכן, יש אומנם פלונטר עם הפלשתינים, אך יש גם קלף שאנחנו חייבים להשתמש בו כדי להתמודד עם התעמולה הפלשתינים ועם הלחצים הבינלאומיים שמופעלים עלינו.

***

וזה מביא אותי לאתגר השלישי והאחרון: האתגר הבינלאומי.

אני עוסק בתחום היחסים הבינלאומיים הרבה שנים, ובניגוד לרוב הקולגות שלי אני לא מייחס ערך לתאוריות ביחב"ל. אך יש תאוריה אחת שאני כן מאמין בה, ובעצם היא לא תאוריה אלא עובדה: מדינות מנהלות את יחסי החוץ שלהן על פי אינטרסים ולא על פי רגשות.

קיימת טענה שהאירופים והאמריקנים הליברלים "מאבדים סבלנות" כלפי ישראל – בגלל ערכי הקדימה והצדק שלהן כביכול. אז מדוע לאותם אירופים ואמריקנים יש את כל הסבלנות שבעולם כלפי הכיבוש הסיני בטיבט, הכיבוש ומרוקאי במערב סהרה, הכיבוש הרוסי בגרוזיה, או הכיבוש הטורקי בקפריסין?

ההסבר פשוט: מדינות מנהלות את מדיניות החוץ שלהן על פי אינטרסים ושיקולים של עלות ותועלת.

ארצות-הברית לא מתבטאת בעניין טיבט כי סין מחזיקה ב-1.3 טריליון דולר של איגרות חוב ממשלתיות אמריקניות. מנגד, ישנה תועלת לדבר על "פלסטין" וללחוץ על ישראל בגלל המשקל הגיאו-פוליטי של העולם הערבי ובגלל המשקל האלקטורלי של ערביי אירופה.

המשקל הגיאו-פוליטי של העולם הערבי אינו מספיק כדי להפעיל לחץ על סין על הדיכוי האלים שלה בחבל הקסינג'יאנג המוסלמי. ישראל היא מדינה קטנה שלא מסוגלת להדוף לחץ בינלאומי, כפי שאפילו מעצמה אזורית כמו טורקיה מסוגלות לעשות.

יחד עם זאת, יש לנו היום נכסים אסטרטגיים שמאפשרים לנו לשחק טוב יותר במגרש של הריאלפוליטיק. הנכסים האלו הם: 1. הערך המוסף שלנו בלחימה נגד הטרור האסלאמי; 2. מקורות הגז הטבעי שלנו; 3. הערך המוסף הטכנולוגי של הכלכלה הישראלית.

יש לנו היום יחסים אסטרטגים הדוקים עם מדינות שנלחמות בטרור האסלאמי, בראש ובראשונה עם הודו ועם מדינות אפריקה. מאז סוף המלחמה הקרה ואיבוד הפתרון הסובייטי, הודו התקרבה ארה"ב ולישראל, בעוד ומדיניות החוץ והביטחון שלה מתמקדת בסכסוך שלה עם פקיסטן הגרעינית ועם הטרור האסלאמי.

לזה תוסיפו את ניצחון המפלגה ההינדואיסטית הלאומית (ה BJP) בבחירות האחרונות, מפלגה שהיא פרו-ישראלית בניגוד ליריבה (מפלגת הקונגרס), ואתם מבינים למה יש לנו עם הודו יחסים ביטחוניים ואסטרטגיים הדוקים. לפני שלושה חודשים, הודיעה ממשלת הודו על עסקה ביטחונית של יותר מ $13 מיליארד עם ישראל, כאשר הודו העדיפה את ההצעה הישראלית על פני הצעה אמריקאית מתחרה. היום הודו היא הלקוח הצבאי הראשון של ישראל בעולם.

כנ"ל באפריקה. לא במקרה ראיתם את נשיא מלי צועד בשורה הראשונה בהפגנה בפריס ליד נתניהו. בינואר 2013, צרפת התערבה צבאית במלי כדי להציל את המדינה הזו מהאיום של הפיכה אסלמיסטית. ב 2008, איראן הכריזה על אפריקה כיעד אסטרטגי שלה. איראן באמת מצליחה לחזק את מעמדה באפריקה, בין השאר בזכות המיעוטים הלבנונים באפריקה, שהם בעלי זיקה ונאמנות לחיזבאללה.

יותר ויותר מנהיגים אפריקאים מתחילים לחשוש מההשפעה האיראנית ומהאיום האסלאמי. האיום הזו הוא לא תיארתי.

הוא כולל את *Al-Shabab* בסומליה, את AQIM (Al-Qaida in the Islamic Maghreb) בסהל ובצפון אפריקה, ואת *Boko Haram* בניגריה. שלושת הארגונים האלו מתואמים ביניהם ומופעלים על ידי איראן. הארגונים מבצעים פיגועים (כמו הפיגוע בניירובי שבקניה בספטמבר 2013) ומאיימים על המשטרים הקיימים.

לכן יותר ויותר מדינות אפריקה פונות לישראל. ישראל הפכה לשותפה אסטרטגית, מודיעינית וצבאית של מדינות כמו ניגריה וקניה.

כולם שמעו על *Boko Haram* אך לא על התנועה האסלאמית של ניגריה (The Islamic Movement in Nigeria) שהוקמה ב 1980 במימון איראני. מתנהלת היום באפריקה מן מלחמה קרה בין ישראל לבין איראן, והמדינות האפריקאיות המאוימות נעזרות בישראל.

לא סתם ניגריה נמנעה במועצת הביטחון בהצבעה על ההכרה במדינה פלשתינית. שוב, זה לא רגשות אלא ריאלפוליטיק.

גם מקורות הגז הטבעי החדשים של ישראל מאפשרים לנו לשחק טוב יותר במשחק השחמט של הריאלפוליטיק. למשל, ירדן מייבאת 97% מן הצרכים האנרגטיים שלה, כאשר הגז הטבעי מהווה 88% מהצריכה האנרגטית הזו. עכשיו, גם איראן וגם ישראל הם יצרני גז טבעי היום, ושתיהן מתחרות מול ירדן בתחום הגז הטבעי. לאחרונה, בספטמבר 2014, ישראל וירדן חתמו על עסקת גז טבעי של $15 מיליארד.

יחד עם קפריסין, ישראל יושבת על כ 40 מיליארד מטר קוב של גז טבעי, כמות שיכולה לספק את כל הצריכה של 28 מדינות האיחוד האירופאי במשך שנתיים. זאת לא התכנית כמובן, אך כאשר אירופה מנסה לצמצם את התלות שלה בגז הטבעי הרוסי, יש כאן פוטנציאל לשינוי במאזני הכוחות בין אירופה לבין ישראל.

ישראל היא חברה בתכניות המחקר והפיתוח של האיחוד האירופי בזכות הערך המוסף הטכנולוגי של הכלכלה הישראלית.

אומנם לאירופה יש כמובן יותר leverage על ישראל מאשר ההיפך (כפי שראינו בזמן המשבר על Horizon 2020 שנה שעברה). אך עובדה שהטכנולוגיה הישראלית חשובה מדי כדי שהאירופאים ישברו את הכלים.

המצוינות הטכנולוגית הזו פותחת לנו גם דלתות בסין וביפן. סין רוכשת מאתנו טכנולוגיה ופרויקטים בתחום האנרגיה הסולרית והתפלת מים, בין השאר. סין גם מעוניינת להפוך את ישראל למעבר חילופי לזה של תעלת סואץ בין הים התיכון לבין הים האדום. ב 2013 סין זכתה במרכז של $2 מיליארד כדי לבנות את הרכבת בין אשדוד לאילת.

כשנודע על הסכם הזה עם סין הזהיר ראש המוסד לשעבר אפרים הלוי שהדבר עלול לפגוע ביחסים שלנו עם ארה"ב. אך ההיפך הוא הנכון לדעתי. דווקא הגיוון של היחסים האסטרטגים שלנו יפחית את היכולת של ארה"ב ללחוץ עלינו.

אלו רק דוגמאות על קצה המזלג. מי שמעוניין להעמיק מוזמן לקרוא את הספר. אך הנקודה היא שצריך להפסיק להתמקד כל הזמן בארה"ב ובאירופה ולראות את התמונה הכוללת.

ובתמונה הכוללת, היכולת של העולם הערבי לסחוט מדינות עם נשק הנפט הרבה פחות יעילה ממה שהיא הייתה לפני 40 שנה, בעוד וישראל הפכה לשחקן משמעותי בתחום האנרגטי, ובעוד והיא גם שותף מבוקש הן בלחמה נגד האסלם הפונדמנטליסטי, והן במאמצים לצמצם את התלות בנפט בזכות טכנולוגיות מתקדמות.

***

אז כן, אפשר להכריז על ניצחון הציונות. זה לא אומר, כמובן, שאפשר לנוח על עלי דפנה ולהתעלם מן האתגרים העומדים בפנינו. ממש לא. אך אני מציע ש, כדי שהניצחון הזה יימשך, נחשוב אחרת על האתגרים הפנימיים, האזוריים, והבינלאומיים של מדינת ישראל –כפי שהצגתי זו בתמצית הערב.

התחלתי עם האיטלקיים, ואני גם אסיים אתם.

הספר שלי נפתח עם שני ציטוטים, כאשר אחד מהם הוא מהעיתונאית האיטלקית Oriana Fallaci, גיבורה של המאה ה-20 שפתחה את הפה אחרי ה 11 בספטמבר.

אוריאנה הייתה עיתונאית אגדית שהשתתפה בכל האירועים ההיסטוריים המרכזיים של המחצית השנייה של המאה ה-20. היא ראיינה את כל המנהיגים הבולטים של המאה ה-20 –כולל את מאו צדונג, את אייטולה כומייני, ואת גולדה מאיר.

אחרי ה 11 בספטמבר, היא יצאה מהשתיקה ומהגלות העצמית שלה ופרסמה שני ספרים: *La Rabbia e l'Orgoglio* (הזעם והגאווה), ו *La Forza della Ragione* (הכוח של התבונה). בשני הספרים, היא קוראת לאירופאים להתעורר ולהבין איזה עסק יש להם עם האסלם. כמובן שמיד היא הפכה למוקצה בגלל הטרור של ה politically correct. אבל היא צדקה, כפי האירועים הטרגיים בפריס הוכיחו בימים האחרונים. וזה רק ההתחלה.

כמי שעלה מצרפת לפני קצת יותר מעשרים שנה, עצם העובדה שיש לנו מדינה ריבונית ומשגשגת היא ניצחון אדיר בעיניי. זה בפריס, עיר שבה גדלתי, שתיאודור הרצל כתב את מדינת היהודים, שאליעזר בן-יהודה ניהל את השיחה הראשונה שלו בעברית, ושזאב ז'בוטינסקי בילה את רוב שנותיו לאחר שהוא נמנע מלחזור לארץ.

וזה בפריס שג׳יהדיסטים היום שוחטים כפורים בעיניהם. היום, החברים הגויים שלי בצרפת אומרים לי: **״לפחות, לכם היהודים יש איפה ללכת.״**

צ׳רצ׳יל אמר שהצלחה בחיים זה היכולה ללכת מכישלון לכישלון מבלי להתייאש. לניצחון הוא לא נתן הגדרה, אלא ביטוי מובהק. כאשר אני מסתכל על הישגי הציונות במאה השנים האחרונות, נדמה לי שגם צ׳רצ׳יל היה מסכים שמדובר ביותר מהצלחה.